

Szerkesztői szállítás
Beleértékelve 21. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények czímzandók.
Az értékes cikkek díjaztatnak. Kéziratok nem adatkak vissza.
Előfizetési díj:
Egész évre 12 frt.
Félévre 6 " "
Negyedévre 3 " "
Egy órá 1 " "
Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

K E L E T

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.
Hirdetési díjak:
Négyezer hasábozott garmond sor ára 6 kr. Ezenkívül minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.
Hirdetések felvételnek:
Bécsben: Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22 Haasenstein és Voglernél (Neuer Markt 11.)
Pesten: Lang Leopoldnál (Erzsébet-tér 9 szám emelet.)

„KELET”
előfizetési feltételei:
Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy órá 1 frt.
Egyes szám ára 5 kr.

Az előfizetési pénzek — legcélszerűbben postai utalvánnyal — Kolozsvárra, Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

A „Kelet” kiadóhivatala.

Az új megye.

IV.

(zzz.) Az alispán!... Nem ismerek szebb, de egyszersmind nehezebb feladatot, mint a minőnek megfelelni ezután hivatalba lépve egy megyei alispán. A hatalom, melyet a köztörvényhatóságok rendezéséről szóló törvény az alispánra bíz, oly nagy, hogy azt csak a felelősség mulja felül, mely reá vár.

Az új megye rendszerében a súlypont egészen az alispáni állásra esik.

Itt többé nem lesz tisztség; nem lesz felső és alsó kerületi főbíró, nem lesz felső és alsó kerületi alispán, s az egész eddigi belügykezelési rendszer tradíciói nem sokat érnek az új keretben.

Ezután a közigazgatási hatóság: az alispán. Ővé a hatalom vezetni a törvényhatóság nevében a közigazgatást, s intézkedni minden ügyben, mely nincs a közgyűléshez vagy egyes közegekhez utasítva. Csak neki van joga átvenni a megye közönségéhez intézett kormányrendeleteket, jelentéseket, folyamodványokat. Ő köteles végrehajtani a közgyűlés határozatait s a kormány rendeleteit, mely utóbbiak közt, ha olyan lenne, melyet törvénybe ütköznék vagy a helyi viszonyok közt károsnak talál, jelentést tenni a főispánhoz, vagy ennek távollétében feliratot intézni az illető miniszterhez, s ha ez mégis sürgetné a rendelet teljesítését, de aggodalmait nem szüntek meg, újból jelentést tesz a főispánhoz s annak rendeletére, vagy ha távol van, annak nevében 10 napra azonnal közgyűlést hív össze, és ha a közgyűlés felirata daczára a miniszter fentartja rendeletét, ő felelős annak végrehajtása iránt. Ő felelős még arról is, hogy a kormányrendelet ellen intézett (közgyűlési) felirat három nap alatt felterjesztessék. Ő rendelkezik a tisztviselőkkel, a segédkezelő személyekkel, s ha valamelyik hanyagul teljesíti kötelességét, annak fizetése rovására ő bíz meg mást. Ő írja alá a törvényhatóság nevében kiállított okmányokat, leveleket és felterjesztéseket; őre a törvényhatóság pecsétjének. Ő utalványoz a házi pénztárra, s az ő kötelessége a számvéő és tiszti ügyész közbejöttével havonként legalább egyszer megvizsgálni a törvényhatóság pénztárait. Ő rendel el a karhatalom alkalmazását, s fogadja fel a pandurokat és szolgákat. Ő intézkedik a katonaelszállásolási ügyekben. Ővé a kötelesség a közgyűlésnek s főispánnak tüzetes jelentést tenni az intézkedésekről s a törvényhatóság állapotáról. Ő intézkedik, hogy a közgyűlési tárgyak az állandó választmány által előkészítettessenek s felterjesztessenek. Általában ővé a jog és kötelesség eljárni mindazon ügyekben, melyeket egyik vagy másik törvény reá bíz.

Ezen kívül a főispán akadályoztatása esetében a közgyűlésen az alispán elnököl, s ily minőségben annyiszor kell közgyűlést tartania, a hányszor a körülmények igénylik, köteles levén a közgyűlés határnapját s a tárgyak sorozatát legalább 8 nappal, illetőleg (indítványokat) 24 órával a gyűlés előtt szabályszerűleg kihirdetni. Továbbá elnöke a közgyűlés által kiküldött (3 évre választott) állandó választmányának, ugyancsak eshetőleg a bíráló választmányának is, mely a bizottmányi tagok választása körül felmerülő panaszokat (mint másodfok az igazoló választmány határozata elleni fellebbezés esetében) ellátja. Végül — a mi felette fontos — az alispán közigazgatási perekben (mint második fórum) bírói hatalmat gyakorol.

Majdnem úgy lehet képzelni az alispánt, mint — mutatis mutandis — egy kis köztársaság elnökét. Az ő személyében és hatáskörében nyer élő kifejezést, kézzelfogható alakot a törvényhatóság fogalma, s az ő egyéniségétől oly sok függ, hogy majdnem elmondhatjuk: a minő alispánt választ magának a megye, olyan jellemet ad önmagának.

Ott, hol a megye közönsége szerencsés lesz egy képességekkel bíró, erélyes és tekintélyes egyéniséget nyerhetni meg az alispáni állásra, ott látni fogunk jó és gyors közigazgatást, személy- és vagyonszereskedést, szabatos igazságszolgáltatást a közigazgatási perügyekben; látni fogjuk a megyét fő- és járási úttal behálózva, a vagyonszereskedést és közmívelődést fellendülni, az adóképeséget a forgalom kiegyenlítő hatása által könnyebben hordozható alapokra helyezkedni; látni fogjuk, hogy a nép jobban érzi magát a közviszonyok korlátai közt, s a megye általában tekintélyt és fényt nyer. Ellenben ott, a hol a választás elvétve lesz, mindennek ellenkezője fog feltűnni. Ez több, mint valószínű.

Akkora hatalom s ahhoz annyi eszköz van az új megye első tisztviselője, az alispán kezébe adva, hogy a ki e nevezetes hatáskörbe a kellő tulajdonok mellett nemes ambícióval s emelkedettebb felfogással lép, s maga elibe irigylendőbb megyei közállapotok megteremtésének magasabb célját tüzi ki, pár évi erélyes kormányzás után megmutathatja, hogy ily célú tüzni maga elibe nem ábrándozás, s a ki ez állásban huzamosb ideig fogja közbizalom folytán a közügyet szolgálni, az oly érdemeket szerezhet mind az állam, mind a megye irányában, hogy unokáink is emlegethetni fogják.

Arról pedig — nézetem szerint — szó se lehet, hogy ez álláson jövőre valami erélytelen, simplex ember kiállhassa a dicsőséget; mert a mily nagy hatalom és nyabus van adva az alispánnak az új rendszerben, a törvény ép oly feltékenyen gondoskodott annak mintegy ellensúlyozásul oly felelősségi és másféle kötelezettségekről, melyek alispánunkat méltósága és hatalma mellett felelőssége komoly megfontolására is bírják.

Eddig megyei tisztviselőinkre nézve nem is igen volt oly szabatos felelősségi törvényünk, mely foganatosítható lett volna. A mi e tekintetben régi törvényeinkben felfalálható, az jó volt a régi táblabírói világban, midőn a felelősség elve nem volt oly következetes szigorral keresztyülve intézményeinknél, mint ma, midőn maga kormányunk is felelős.

Most a köztörvényhatóságok rendezéséről szóló törvény a bizottsági tagok és tisztviselők felelősségére vonatkozó hatodik fejezetében félre nem magyarázható alakban s igen szigorúan rendelkezik, úgy, hogy a tisztviselő kénytelen lesz magát valóban felelősséggel terheltnek érezni.

S minthogy legnagyobb hatalma, legszélesebb hatásköre, legáltalánosabb jellegű állása az alispánnak lesz, kétségtelű a felelősség legnagyobb súlya is reá esik.

E mellett az alispán a megyegyűlés s a főispán közt áll, tehát két oldalról is számadásra vonatkozólag, s ellenőrzés alá helyezve.

A törvény megadja az eszközöket, melyeknél fogva az alispán kényszeríthető, hogy az legyen, a minnek lennie kell. Ehez csak arra való főispán és megyei bizottmány kell, s ha látni fogunk itt-ott számalomra méltó megyei közállapotokat és vontatott ügyfolyamot, ennek nem a törvény, nem az új rendszer hiánya lesz oka, hanem inkább azt fogjuk találni, hogy azon megyében nincs oly bizottmány, mely számoltassa, nincs oly főispán, ki szigorúan ellenőrizzé az alispánt, s nincs oly alispán, ki a szolgabírákat s más közegeket — a közügy érdekében és saját érdekében is — ugyszólván ráncszedni s általában mind hivatalos intézkedései, mind pedig személyes befolyása által kellő hatást gyakorolni képes lenne.

Ez utóbbi eset azonban, remélhetőleg, ritkán fog előfordulni, s inkább csak átmenetileg, mert a rendszer természete az, hogy a több oldalról ellenőrzés s személyes felelősség elvénél fogva csakha-

mar tarthatlanná teendi az ilyen, se személyre, se testületre nézve épen nem kellemes helyzetet.

Válasz egy interpellációra.

Maros-Vásárhely jul. 8.

Következő sorok közlője azon kellemes helyzetben van, hogy a „Kelet” 154-ik számában, a „Napi hírek” rovatában közreadott interpellációjára báró Kemény Gábornak, melyet a marosvásárhelyi város, illetőleg a minde ideig abban elhelyezve levő löporraktár ügyében a delegatión egyike közelebbi ülésén a közös hadügy-miniszterhez intézett, haladéknélkül és pedig megnyugtatólag válaszolhat.

A váracsi löporraktár eltávolításának, s a városra nézve vérszentesebb helyen való átszállításának ügye ez idő szerint a közbiztonságra nézve teljesen kielégítő megoldásnak néz elébe s annak befejezése már csak a kivitelre szükséges idő kérdése. Ugyan a cs. és kir. közös hadügyminiszteriumnak idei április 28. ról 1884. sz. a. kelt. rendelete következtében a helybeli cs. kir. katonai állomás-parancsnokság fölhívást intézett a t. városi tanácshoz, hogy a városban létező löporraktárnak a városra nézve vérszentes helyre való áthelyezése céljából, egy új löporatorony számára alkalmas helynek kiválasztására és megállapítására kiküldve levő katonai bizottságban a v. képviselő nevében részt vegyek. — Ennek folytán a vegyes bizottság, mely a katonai szakembereken kívül egy városi tanácsos és egy m. kir. építészeti mérnököl állott, május hó 23-án kiszállott egy célszerű hely fölkeresésére; mint ilyen egyhangulag a várostól félórai távolra fekvő „Somos-tető” jelöltetvén meg.

Midőn azonban a megállapodás a városi képviselő testület elébe került, az ellen némi kifogások merültek fel, nem ugyan biztonsági, hanem gazdasági tekintetből; mit a kiküldött volt vegyes bizottság méltányolva, az erre vonatkozó megállapodás során július hó 5-én másodsor is kiszállott és ezuttal az építendő löporraktár helyéül a Teleki-kert háta megett kellő távolban elterülő „hidegvölgy” határrésznek „Kenyérdomb” nevű plateau-ját jelölte ki véglegesen.

Ez ujabban választott hely a képviselő tetszésével találkoztván, a löporraktár számára szükséges (magában véve jelentéktelen nagyságú) területnek átengedését elhatározta. Miután az új torony terve már készen volt, s az a kijelölt hely tervrajzával és a megállapodás jegyzőkönyvével együtt felsőbb helyre kevés idő múlva felterjesztetett, remélteni lehet, hogy a munka még ez év őszén végre lesz hajtva.

Ennyit előleges megnyugtatól, addig is, míg a közös hadügyminiszter illetékesebb választ adhatna a t. báró interpellációjára; mi e közleményt úgy is bajosan fogja megelőzni.

H. S.

Igazságügy-miniszteri rendelet

a nyomtatvány útján elkövetett büntetésre méltó cselekvények esetében követendő esküdt székijárásnak Erdélybe való behozatalairánt

Azon czélból, hogy a sajtószabadságnak az esküdt székijárásnak fekvő biztosítéka Erdélyre is kiterjesztessék, az országgyűlés mindkét házának 1867-ik évi márt. 8-án és 11-én kelt határozatain alapuló, és az 1868. 43. t. cz. 12. §-a által fenntartott felhatalmazás erejénél fogva rendeltetik:

1. §. A marosvásárhelyi sajtóbíróság előtt követendő eljárás iránt mai napon kiadott rendelet f. 6. július 15-én hatályba lép, és ezen naptól fogva nyomtatvány által elkövetett büntetésre méltó cselekvény esetében, még ha az ama napot megelőzőleg követett volna is el, a büntető eljárás ezen rendelet határozatai szerint teljesítendő.

2. §. Az 1. §-ban meghatározott nap előtt nyomtatvány útján elkövetett büntetésre méltó cselekvény miatt indított perek, ha azokban a büntető perrendt. 196. §-ában érintett határozatok egyike sem hozott, vagy a perbefogás jogerejűleg elrendeltetett, de a végtárgyalás még meg nem tartatott: az új eljárás határozatai szerint folytatandó.

Ennélfogva a vizsgálati iratok a marosvásárhelyi közvádlohoz teendő át.

A közvádlo mindazon perekben, melyben büntető eljárás hivatalból indított meg, a vizsgálat netaláni kiegészítését s a vádlevél benyújtását illetőleg, az új eljárás határozatai szerint jár el.

Azon ügyekre nézve pedig, melyek az általános büntető törvénykönyv 495. §-a szerint csak a sértett fél panaszára indíthatók meg, a közvádlo a vizsgálati iratokat a sajtóbíróság vizsgálati bírósághoz teszi át, ki a vizsgálat befejezéséről gondoskodik, vagy ha a vizsgálatot befejeztnek találja, a sértett felet a fennérített rendelet 20. §-a szerint értesíti.

A sértett fél egyuttal arról is értesítendő, hogy miután az új eljárás 14 dik §-a szerint a közvádlo magán-személyek ellen elkövetett becsületsértés esetében a vád viteléből ki van zárva, ha ügyüket személyesen folytatni nem akarják, kellőleg meghatalmazott képviselőjüket a vádlevél benyújtására kitűzött határidő alatt jelentsek be.

3. §. Azon ügyekben, melyekben a büntető perrendt. 196. §-ában érintett határozatok egyike hozott ugyan, de még jogerőre nem emelkedett, a perbefogás kérdésében a jogervényes határozat bevándorló és a további eljárás ezen rendelet 2. §-ának határozatai szerint történik.

Oly ügyekben viszont, melyek érdemleges itélettel már befejeztettek, a további eljárásban a büntető perrendt. határozatai követendők.

4. §. A büntető perrendt. határozatai nyomtatvány által elkövetett büntények és vétségek esetében is követendők, a menyinyiben az 1. §-ban érintett rendelet nem intézkedik és annak határozataival összeférnek.

5. §. Az általános büntető törvénykönyv 29. és 252. §-ának azon határozatai, melyek szerint a sajtó útján elkövetett büntetésre méltó cselekvény miatti elítéléssel egyzersmind az időszaki nyomtatvány további megjelenése egyidőre vagy végleg betiltható, hatályon kívül tetetnek.

6. §. A ki az országgyűlés, a törvényhatóságok, a törvényszékek nyilvános üléseiben történt dolgokat hiv. szel. lemben és igazán közli, ellene a közlötték tartalma miatt kereset nem indíthatatik.

7. §. Az általános büntető törvénykönyv 490. §-a úgy módosul, hogy a megbecstelenítő, meggyalázó, sértő állítások behozatala egyáltalában nem engedtetik meg, kivéve, ha valaki mint köztisztviselő, vagy közmegbízott cselekedett és a felhozott tények eköbéli eljárására vonatkoznak.

Ez esetben, ha a tény behozatottatik, a vádlott tette büntelen, kivéve azon megbecstelenítést, mely annak folyamatában még történt, a nélkül, hogy magából a tettől szükségképen következett volna.

Oly esetben, midőn a sértő állítás behozatottatik ki van zárva, a sértő fél erkölcsi magaviselete mellett tanukat hallgathat ki, de annak erkölcsisége ellen tanuk kihallgatása ki van zárva.

8. §. Az elévülés ideje nyomtatvány útján elkövetett büntetésekre nézve egy év, — vétségekre nézve az általános büntető törvénykönyv rendeletei fennmaradnak.

Kelt Pesten, 1871. évi május 14. én.

Horváth Boldizsár s. k.
igazságügyminiszter.

Erdély rendezése.

(B.) Minden megye, vidék és szék megtartotta június 15-én a törvényhatóságok újrászervezése tárgyában üléseit, s mindannyian bizottmányra bízták az előmunkálásokat és tervkészítést.

A pártok tusája legtöbbszörre háttérbe szorult; voltak ugyan egyes törvényhatóságok, hol a baloldali egyes tagjai a gyűlések ugyanazon napon való tartása s a virilis szavazatok ellen felléptek, de ezen indítványokból maga a balpárt sem csinált életkérdést, s így azok viszhang nélkül hangzottak el a pusztában.

Azonban koránt sem kell azt hinni, hogy ezzel be van fejezve a municipális és parlamentarizmus közötti tusa, sőt meg vagyunk győződve, miszerint ellenzékünk semleges magatartása csak látszólagos, s egész erejével oda fog törekedni, hogy az alakítandó bizottmányokban, a hol csak lehet, többségre vergődjék, csak azért, hogy megújítsa a harcot a megyék omnipotenciája mellett.

Az erdélyi részeken a törvényhatóságok szervezése kérdése nehezebben megoldható, mint a magyarországi megyék nagyobb részében, és pedig főleg azért, mert törvényhatóságaink kiterjedése és népessége csekélyebb lévén, a törvényhatóságok kiadásai fedezésére szánt adó százalékából nem lesznek fedezhetők a kiadások.

A KELET TÁRCZÁJA.

A tengerészeti kiállítás Nápolyban. (Vége.)

Mennyivel szebb, nagyszerűbb a természet ez üde képe, a maga egyszerűségében, és mégis pompájának teljében, mint mindaz, mit épen most hagyánk el! Valóban: nem csak mondjuk, egész szívünkkel érezzük, hogy Nápoly a lehető legrosszabbul választott hely ilyes kiállítások számára!

A többi kiállítási terem inkább általános természetű ipar-készítményeket tartalmaz, mintsem speciális tengerészeti. Itt látjuk először is a velencei üveg-ipar nagy tökélyű productumait. Velence e régi hírrel dicsekedhet, már a XII. évszáz óta virágzó ipara, melynek főképvisele Murano félszigetén, nagy terjedelmű szabadalmakkal fölruházva, évszázakok óta minden udvart, a nemesség asztalait elláták kristálytisztá, vagy finom ezüzfázatokkal avagy szép virágzatokkal ékített üvegekkel és üveggésményekkel az újabb időben megint virágzásnak indult, hosszas és elég mély süllyedése után.

A régi módor az újjal párosítva, a régi alakzatok, az újak mellett mesteri tökélyvel kerülnek ki a gyárból s gyönyörrel vizsgáljuk e készítményeket, melyeket Salviati és társa s Bassano küldöttek Velencéből. A mesterkelt üveggésmények sem hiányzanak, mint fonatok, szövetelek, virágcsokrok, melyek kevésbé elégitik ki a műizlést, mint inkább ama nagy ügyességet tüntetik föl, melyet az üveg-munkások e téren kifejteni képesek. Gyönyörű gyártmányok még a színezett üvegművek az aventurin, az iris- és opal-poharak, meg a színes elegyek, a most divó üveg-mozaikok számára.

Ugyanazon teremben néhány márvány-mű is van felállítva, melyekről nem akarunk ítéletet mondani, ép

Ha már ennek következtében rovatál után lesznek kénytelenek a törvényhatóságok a közigazgatás költségeit pótolni, s ha ennek következtében azon abnormis állapot áll elő, mely szerint az erdélyi megyékben lakó polgárok vállalt nagyobb terű fogja nyomni, mint azokat, kik esetleg valamelyik magyarországi megyében laknak; ez viz lesz a malmára a Bécs és Bukarest felé gravitáló reactionarius és dako-román izgatónak, kik ma is folyvást Erdély önállása vagy legalább különvált belkormányzata mellett izgatnak.

Sőt az sem lehetetlen, miszerint ezen körülményt a baloldal is ki fogja zsákmányolni.

Ezen bajon gyökeresen csak is az erdélyi törvényhatóságok czélszerű új felosztása által lehet segíteni. Nézetem szerint azonban addig is, míg a gyökeres orvoslás megtörténhet, szükséges lesz a miniszteriumnak és a háznak, valamely oly correctivumot feltalálni, hogy az erdélyi törvényhatóságok a lehető legtakarékosabban összeállított költségvetése újabb rovatál nélkül fedezhető legyen. Mert óhajandó ugyan, hogy az erdélyi részek czélszerű új politikai felosztása még a jelen országgyűlés folyama alatt megtörténjék; azonban, ha tekintetbe vesszük azon göresös ragaszkodást, melylyel a legrégebbi megyék, székek, vidékek és városok, politikai multjukhoz és képzelt önállóságokhoz ragaszkodnak, ha tekintetbe vesszük a trinitionalis korszakból örökölt előítéleteket, okvetetlen kétkedünk kell azon, hogy az erdélyi részek új és czélszerű politikai beosztását oly hamar lehetne eszközölni, a mily hamar annak eszközése kívánatos volna.

(A P. N. után.)

KÜLFÖLD.

Kolozsvár, július 11.

Az Internationale belszoervezete.

E belszoervezet fejtegetésénél, írja a „Débats“ 4-ki számában, tüzetes különbséget kell tennünk az elmélet és gyakorlat között, az alapszabályok írott intézkedései és azon mód között, a hogyan azok az életben alkalmaztatnak.

Lássuk először az elméletet. Az Internationale többé kevésbé jelentékeny tagjai bizonyos számban összeállanak, a mint vagy ugyanazon vidéken laknak, vagy egy mesteriséget folytatnak, vagy pedig egyszerűen, a mint ugyanazon városban vagy városrészben laknak s egy szakaszt képeznek: ugyanazon vidék több ily szakasza foederatiót alkot s az összes foederatiók együtt képezik magát a munkásegyletet, melyet az évenként tartatni szokott congressus vezet és a főtanács igazgat. Az egyes szakaszok tagjai saját kebelökből delegáltakat választanak, kik őket a foederatio tanácsában s a congressuson választja meg, miből az következik, hogy a munkásegylet élén — mindig elméletben — kettős választásból eredő kormány áll.

A gyakorlatban azonban ugy látszik, egészen megfordítva történik a dolog. Az egylet alapító gyaníthatólag mindjárt eleve a főtanácsot alkották meg, s aztán teremtettk az egyes szakaszokat.

E feltevésünket látszik igazolni azon eljárás, melyet Párisban a porosz ostromzár alatt szemléltettünk a nemzetország legtöbb zászlóaljának képződése körül. Nehány tevékeny, vállalkozó és heves forradalmár, többnyire mind az Internationale embere, összegyűlt s kiosztotta egymás között a különböző katonatiszti jelvényeket a főparancsnoktól le egés az alhadnagyig s ily módon megteremtette en famille a tiszti kart, melynek aztán már csak közemberekre volt szüksége, hogy hadsereg legyen. Az

oly kevésbé, mint a szalmával kirakott (mozaik) butorokról. A porcellán gyártmányok is csak szűkösen vannak itt képviselve s a mi ki is van állítva, inkább a csodálatot kelti föl az emberben, hogy miként lehet oly kevés izlésük az edények formájára nézve azoknak, kiknek földén annyi antik példány van fölhalmozva. Puzzioli urnái és vázái csak kevés példát leltek itt. Ép oly gyöngén áll a szövevényi kiállítás s a mi van is, hiányos.

A közelebbi terem, egy részben, a halászatnak van szentelve. Sajátságos halászati módzatok vannak itt föltüntetve Puzzioliból, Castellamareból és Torre del Greco-ból. E helységek előjáróságai igen teljesen és csinosan látták el e kiállítást. Látunk itt csolnakokat, hálókát, horgokat és halkosarakat, szigonyokat és halpányvákát részint természetes nagyságban, részint mintázatban. A halászati készítményeket füstölt halak, angolnák sat. vagy conservált példányok és kagylók, szivacsok sat. tüntetik föl. Specialitások is járulnak ezekhez. Egy nagyobb mintán a nápolyi Golf halfogási módja függélyes hálókával, van kiabrázva, s teljes képét mutatja a készüléteknek és kézfogásoknak, melyetek a Golfban, legkivált Sorrento, Capri, Portici közelében, gyakran lát az ember a hosszú háló-menetekben. Továbbá egy csolnak-minta a korall-halászatot teszi szemléltethetővé. A csolnak végén egy erős kötél van megerősítve. E kötélen egy egész sor vastag, de kevésbé megcsodrott, hurkokkal és bogokkal ellátott kötélvég csüng, oly módon, hogy a tenger fenekét végig fektethetik és surolják. Midőn e kötelek, a csolnakosoktól vontatva, a tenger fenekét végig seprik, belefogóznak a korall-ágakba s azokat letördelik. Egy darab ideig folytatva e söprést: a halások föl húzzák a kötelet s hurkai-ból kibontják a korall darabokat.

Sajátságos terménye a tengernek az Ingrasso, melyet Marco Aurelio Aurineta állított ki. A döglött halak és tengeri állatok a tenger mélyedéseibe rakodnak, a mint az erős hullám-zajgás ide-oda hánnya őket. Itt rothadni kezdenek s a víz mozgása mézpor, homok és agyag

igy kinevezett tiszték azután közemberek után láttak, összetoborzottak néhány exaltált vagy könnyen hívó embert, kik azt hitték, hogy itt rendszeren kinevezett tisztékel van dolguk. Ha aztán az ily zászlóaljakká összetömörített elemek járatlanok voltak a politikában s e mellett közönbösek és könnyen nevezhetők: a zászlóalj csakhamar meg lön nyerve a socialista forradalomnak. Ha ellenben becsületes és értelmes emberek képezték a többséget a zászlóaljbán, ez csakhamar lerázta nyakáról az Internationale emberét, így Sappiát saját zászlóaljja elfogta, mivel a városház megrohanására tüzelte katonáit.

Az Internationale kebelében azonban az ily esetektől nem igen lehet tartani, s a koryphausok, kiknek sikerült egy szakaszt avagy foederatiót alkotni, bizonyosak róla, miszerint annak delegáltjai maradnak,

De, hogy visszatérjünk az egylet belszoervezetére, ennek első elemét a szakaszok képezik, melyek ismét foederatióvá egyesülnek. S noha az Internationale ellensége minden nemzetiségnek, maga a dolog természete azon kényszerűséget idézte elő, hogy ugyanazon ország különböző foederatiói ág nevezet alatt egyesüljenek. Ezeknek összesége képezi aztán az egyletet.

Több egymással szomszédos szakasz nem lévén elég számosak arra, hogy foederatiót képezzenek, egyesülni szokott egy közös helybizottság választására, mely közbenjáról szolgáljon közöttük és a foederationalis bizottság között. A foederatióvá alakult szakaszok mindegyike egy-egy delegáltat küld a foederalis tanácsba, mely közbenjár a különböző szakaszok, valamint ezek és a főtanács között.

A foederalis tanács minden hónapban kimutatást tartozika a főtanácsnak beküldeni a foederatió viszonyairól a hozzá tartozó szakaszok pénzügyi állapotáról. A foederationalis tanács szervezete az illető hely fontoszága szerint változik; a legtöbb hely nem is bír ily tanácsal s nem is állít fel ilyent, csak akkor, midőn a szakaszok nagy száma egy központi hivatal létesítését elkerülhetlenné teszi.

Mihelyt valahol ily foederatiznalis tanács alakul, ez veszi át a levelezést a főtanácsal egy levelező titkár által. Van-e a különböző foederatióknak egy központjuk az egyes országokban? e fölött alig lehet kételkednünk s Franciaországban nagyon is világosan volt alkalmunk látni, mily szívvel, lélekkel engedelmeskednek az egylet tagjai az adott parancsszónak.

Nyilvánosan azonban nincs felállítva minden országban ily központ; mert míg Belgiumban tudjuk, hogy létezik egy belga főtanács, addig Franciaországban csak gyanítanunk kell ily nemzeti főtanács létezését. Remélhető különben, miszerint a versaillesi vállalatok felvilágosítást fognak nyújtani e tárgyra nézve.

A KELET magán-távirata.

Feladatott Pesten, július 11. 10 ó. 40 p. d. e.

Érkezett: július 11. 11 ó. 15 p. d. e.

A mai hivatalos lap közli a törvényszékek és járásbíróságok megállapított székhelyeinek sorozatát. Az erdélyi törvényszékek ezek: Kolozsvár, négy járásbíróssággal; Szamosujvár négy, Torda négy, Enyed három, Fehérvár három, Abrudbánya két, Déva három, Hátszeg két, Szeben öt, Brassó két, Fogaras három, Seps-Szentgyörgy két, Kézdi-Vásárhely két, Csikszereda két, Gyergyó-Szentmiklós egy, Besztercze két, Naszód két, Déész három, Marosvásárhely öt, Udvarhely há-

rétégeket terít reájok és közibük. Az ily alakult tömeg aztán — kihalászva a tengerből — sok zsiranyagot tartalmaz s hydraulicus tulajdonai vannak, úgy hogy vízépitésre használható.

Ugyanezen teremben Olaszország érc-gyártmányai is szemléltethetők. Az agordoi és savonai réz-ipar jól van képviselve. A nápolyi tengerészeti arsenal 10 használatban levő vegyületet állított ki; Tardy és Benech, Savonából, vas-érezet és vasat s vaskészítményeket, melyek közül kiválságos sikerültek a vas viaductok és indóházi termek. Nem kevesebb figyelmet érdemelnek a bresciai Francesco Clisenti, a castellamarei Finet-Charles et Comp. aczél s öntött gyártmányai. A Societa delle miniere zolphurei di Altavilla Irpina Monte d'Oro-i kén kiállítása is elég szép. De még gazdagabb a kötél-műzet kiállítása. A bolognai kender meglepőleg szép és szilárd s a mungnanói épen nem áll mögötte. Compagna báró, Corigliánóban Juncus acutust termeszt s annak rostjaiból köteleket, zsinegeket, takarókat, kosarakat készít. Augusto Sideri a Vezuv táján termett lenet és kender állított ki, hogy megczáfolja e táj rosz hírét.

A hal és piócza-tenyésztés nincs valami jelesen föltüntetve, pedig a piócza-tenyésztés hazája első sorban épen Olaszország, miután az orosz orvosok most is nagyon szeretik a vércsapolást. A tenger-vízi só előállítására is több figyelmet érdemelt volna.

A végső teremben a gépek zugnak, zakatolnak. Mint curiosumot kiemelem itt Antonio Fummo tréfaságát, ki egy pianinot gőzgéppel hozott összeköttetésbe, mely egy végnélküli hengert forgatva, ez közvetíti a játékot.

E terem oldalában van az aquarium és pedig a Caprii kék barlang utánzatába foglalva. Az utánzat kitünőnek mondható.

Szóval sok sajátság és ritkaság, kitünő és gyöngy vegyest, látható a nápolyi tengerészeti kiállításon. (Némethöl.)

rom, Segesvár három, Medgyes három járási-róssággal.

Az orosz czár incognito Strassbourgha utazott, hogy a romokat megszemlélje.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, jul. 11.

— Királyné ő felsége 100 frtnyi segélyt adott a szobranci r. kat. egyházközségnek rongált temploma kijavítására.

— Az új választási törvényjavaslat mint hírlík, már elkészült s a jövő ülésszak legelején tárgyalás alá fog vétetni.

— A minisztertanács elhatározta, hogy a főváros rendezését illető tjavaslat egyik pontjában ki lesz mondva Buda és Pest egyesítése.

— Bittó miniszter, a törvényszékek és járásbíróságok iránti elkészült tervezetet személyesen vitte Bécsbe, a Felség elé való terjesztés végett. (Lásd táviratunkat.)

— Reményi Ede megigérte, hogy most vasárnap jul. 16-án, kirándul Bánffihunyadra s ott Plotényi Nánnal együtt a Casino termében játszani fog. Kétségkívül örömmel veendi e hirt a B.-Hunyad és környékbeli intelligencia. Mint halljuk, Reményinek e kirándulásához kolozsvári barátai közül többen csatlakozni fognak.

— A Felek pár marosvásárhelyi vendégszereplése még mindig nagy érdek között foly. Tudósítónk különösen az Erdő szépe s a Felolvasó nő előadását emeli ki. Felekyné jutalomjátéka — A völgy liloma — e hó 8-dikára volt kitűzve, az esős idő miatt azonban mára kelle azt halasztani. Tegnapelőtt Grizeldist adták. A vendég-pár ott mulatása már csak rövid ideig tart, mert a napokban indulnak Udvarhelyre, Felek szülőtte földre. A vásárhelyiek azonban még sem maradnak élvezet nélkül, mert a szintársulat előadásain felyül, még Reményi Ede művészi játékának élveiben is részesülni fognak, e hó utófelében.

— A „Victoria“ biztosító társulat csak nemrég megkezdett életbiztosítási üzlete, mint halljuk, igen szép lendületnek indult. Ohajtandó lenne, hogy a Victoria, mint a kormány ezt a biztosító intézetektől tán meg is kívánja, más társaságok példájára életosztályának forgalmáról havi kimutatásokat tenne közzé.

— A hidalmási vízkárosultak javára szerkesztőségünkhöz befolyt t. Weisz Mór urtól 3 frt. Az eddigi gyűjtés eredménye 5 frt.

— B. Egloffstein Amalia, a Nők lapjának szerkesztője, mint halljuk, nem sokára városunkba érkezik, hogy itt is egy kis mozgalmat idézzon elő a női felsőbb nevelés érdekében. Üdvözljük őt előre is, mert valóban e téren annyi a teendő, hogy a legnagyobb és tulhajtottabb buzgalom sem akarhat igen sokat.

— Jótékonyág. Ladányi István ur mint halljuk, a mérai ref. népiskolának egy száz forintot ajándékozott. Sok ily jótévtő amugy is elhagyott, szegény népiskoláinknak.

— Maholnap megeshetik, hogy az egész világtól el leszünk zárva. A keleti vasúton a közlekedést csak a szt. lélek tartja fön; az erdélyi vasutat már az is elhagyta; a Szeben folyó árja a szebeni postát rekesztette el tőlünk, szóval, még csak a Marosnak kell Radnótnál, szakása szerint, átfeküdnie a törpe országuton, s akkor aztán a körülzárolt Páris leszünk. (Még a communenek sem lennének szükségben.)

— Mocnik. Ezt a nevet mindenki ismeri, ki husz év óta járt az iskolába. Az első gymnasialis osztálytól egészen az érettségi vizsgálatig Mocnik számtana és mértana felyvást boszantotta a tanuló ifjúságot; érdemes szerzőjük egy k. k. Schulrath, végkép nyugalomba vonults ez alkalommal a vaskoronarendet kapta.

— Varjassy Béla, ki a francia-porosz háboru alatt francia zászló alatt küzdött, a háboru után megnősült, s mint az Aradi lap írja, egy előkelő francia hölgyet vett nőül és a mézesheketeket Párisban tölti. Innen küldött pár nap előtt 100 frankot az aradi vértanuk emlékére és az aradi munkásegylet önmivelődési céljaira.

— Az ipariskolák áldásos hatását Pest városa belátván, az ottani ily tanoda eddigi évi segélyt megháromszorozza, és 1800 frttal kívánja segíyezni. A közgyűlés bizonyára helybenhagyja e dicsérendő intézkedést.

— Szabó Ferenc, a jó nevű Ulrich tanítványa, vasárnap tüzijátékot rendez a sétatéri tó tükörén. A nem rég elhalt mester tanítványa ezuttal lép a kolozsvári közönség elé s alkalmat kíván nyujtani a nyilvános ítéletételre. Jegyek előre válthatók Uhlrichnéasszony és Tauffer czukrárszatában, az előadás estéjén a pénztárnál.

— Előfizetési felhívás. A „Csokonai emlény“ című nagy képes albumra előfizetési főlhívas küldetett be szerkesztőségünkhez. Az album 12—14 ivny kötetből fog állni, három közzel „Csokonai emlékszobra“ (Iszó mintázata után), „Csokonai lak- és halálozási háza“ és „Csokonai síremlék“. Az emlény szerkesztője Hamar László Debreczenben. A mű október hóban jelen meg. Előfizetési ára füzve 2 frt, díszkötésben 4 frt. A pénzke a szerkesztő neve alatt a „Debreczen“ szerkesztőségéhez küldendők. Az emlény a Csokonai-emlék leleplezésére készül el.

— Párisi munkás-viszonyok. A párisi munkások száma a háboru kezdete óta folytonosan fogyott. Legnagyobb a hiány szabó és cipészsegédekben. Ezen utóbbiakból most 16000-rel kevesebb van Párisban, mint a háboru elején. Néhány iparágban majd semmi munkás sincs; így pipametszők, vésnökök nincsenek. Mivel most már az üzletek ismét megindultak, a munkáhiány érezhetővé vált s a munkások bére nagyobb, mint valaha volt, s a bér emelkedéshez még az is hozzájárul, hogy minden iszonyuan drága. Azon németek közül, kik azelőtt itt le voltak telepedve, kevesen jöttek vissza. Sok párisi üzlet sokat vesztett. Így különösen a virágüzlet. Az amerikaiak, oláhok és oroszok a háboru alatt Brüsszelben, Berlinben vásároltak és azt találták, hogy Németországban is megtalálják azt a mit azelőtt Párisban vásároltak.

— Bitnicz Lajosról, a közelebből elhunyt veterán íróról a következő nem érdektelen adatokat küldte lapunknak egy olvasója: „Az elhunyt veterán egyike azon rendre elköltöző derék kath. papjainknak, kik e száz első negyedében Baróti, Rajnis, Verseghy és Virágh példájára annyi buzgalommal szánták magokat a magyar irodalom művelésére. Ime egy szólnak csak Szabó a hellenista, Deáky Zsigmond (e legveteránabb magyar író, ki az 1816-diki Erdélyi Múzeumban kezdte meg pályafutását) élnék közöttük, Buczy Emil és Czuczor, Egyed Antal és Szaniszló, Csajághy és a Szenczeyek, Guzmics és Teslér az árnyék-világban pihenik fíradalmukat. 1790-ben, Jákón (Vasmege) születén Bitnicz azon korban lépett a kath. egyház kebelébe, midőn ennek tagjai — mint rólok úti-leveleiben a reform. Kazinczy és Vörösmarty élettrajzában az ugyan-csak reformatus Gyulai Pál is elismeri — az ébredő irodalom pártolásában, terjesztése és művelésében kiválóan buzgólkodtak. A jótékony példa hatási alatt végzé Bitnicz Szombathelyt szemináriumi tanulmányait (1807—1812) a magyar nyelv és a szépszézet, nemkülönben a civilizált Europa nyelveinek elsajátítására szentelén szabad idejét. Mint a szombathelyi lyceumnak (1812-óta) mathesis tanára csupán buzgalomból, ingyen látta el a magyar irodalom tanszékét, buzdítá, mint ilyen ernyedetlen a magyar nyelv szeretetére növendékeit, kik közt egy magyar nyelv-mivelő társulatot alapított. Mig egyrészt, mint tanár, s kanonokká nevezetén ki, mint igazgató a szombathelyi lyceum növendékeit hazafias irányban oktatta, nevelte, önmaga a „Tud. Gyűjtemény“ „Muzáron“, a „Közhasznú ismeretek Tára“ a m. Akadémia Évkönyvei lapjain rakta le az irány esinje és a tudomány alaposága által egyaránt kiváló író. tanulmányait. Művei csakhamar oly tekintélyre emelték irodalmunkban, hogy 1828-ban az akadémia alapszabály-javaslatát kidolgozó küldöttség tagjává választá, 1830 az akadémia rendes, 1847-ben tiszteletbeli tagjává lön. Önálló művei: Költészettana. A magyar nyelvbeli előadás tudománya (1827), Gazdasági szótára (1831), Magyar Nyelvtudománya (1837), mely 10 év mulva második kiadást ért. Mint pap felvilágosodott, mint ember humanus, mint hazafi felette lelkes volt. Ut kettős okunk van gyászolnunk: a kath. egyház „ecclesiae militans“-ai sorában ma nem igen lépnek a kiháló nemzedék helyébe ifju Bitniczek. (Invalidus.)

— A Törs Kálmán indítványozta hirlapírói nyugdíj-intézet ügyében Pesten tartott tanácskozási élnéken s nagy részvét közt folyt le; képviselve volt a politikai pártlapok minden árnyalata. Elnök Jókai Mór az értekezlet czélját előadván, egyuttal a létesülés esetére tett új ajánlatokat is jelentett be, így Falk Miksa 1000 frtot, az Athenum 1000 frtot, Girókuti P. Ferenc 100 frtot, Vértesi Arnold 100 frtot, s évenként 25 frtot, Ács Károly 200 frtot, Áldor Imre 100 frtot s évenként 25 frtot, Pap Miklós 100 frtot satb. ajánlottak. Ezután megeredt a vita; részt vettek benne Jókai, Gyulai, Rákosi, Csernátóny s többen. A vita folyamában Tóth Kálmán indítványozá, hogy az értekezlet ez ügyet nagyon fontosnak tartván, egy 10 tagu bizottságot küldjön ki, mely véleményes jelentést tegyen a fölmerült nézetek alapján a nyugdíj vagy tán segély-intézet fölállításának lehetőségéről és módozatáról. Ez ellenében Hegedüs Sándor másik indítványt tett, mely szerint az értekezlet ma már határozottan kimondaná a nyugdíj-intézet fölállításának szükségét s a kiküldendő bizottság ez iránt csak tervezetet készítené. Utóbbi vélemény nagy kisebbségben maradt a szavazásnál s Tóth K. indítványa fogadtatott el. A bizottság tagjai lettek: Jókai, Gyulai, Urváry, Rákosi, Helfi, Ábrányi Kornél, Vadnai, Törs Kálmán, Hegedüs Sándor, Löw Tibás, Tóth Kálmán, Csernátóny Lajos.

— Mibe került a commune? Az „Illustracion“ kiszámította mibe került Franciaországban a commune és ugy találja, hogy mintegy 866,000,000 frankba; nevezetesen a commune saját költségei 56,000,000; a háború költségei 260,000,000; a kereskedelem és ipar veszteségei 200,000,000, a leégett nyilvános épületek s emlékek 114 millió, egészenben s részben leégett házak 112,000,000 fr.

— Neerolog. Rettinger Frigyesné, született Zászlófy Katalin, a maga, férje és egyetlen gyermeke: Katalin; ugyszintén testvérei: özvegy Mály Antalné, özvegy Gajzágó Dánielné, dr. Meskó János és ezek gyermekei; nemkülönben számos rokona nevében fájdalomdult kebelrel jelenti, hogy határatlanul szeretett anyja, a legnemesebb lelkületű nő, a legjobb anyák és nagyanyák egyike, öz. Zászlófy Miklósné született Meskó Katalin életének 76-ik, özvegységének 42-ik évében, hosszas betegség következtében, a haldokló szentségének ájtatos fölvetése után, folyó hó 10-kén éjjeli 1 óraker megszűnt élni. Az üdvözlőnek földi maradványai folyó hó 11-kén délután 6 óraker fognak a gróf Rédey piaci házában levő szállásáról a köztemetőbe kikisírtetni; lelkeért pedig az engesztelő szent miseáldozatok ugyan e hó 12-én d. e. 10 óraker a plébániai templomban a mindenek Urának bemutattni. — E mindkét végtiszteletre a rokonok és résztvevők szomoruán és tisztelettel meghívhatnak.

— Közoktatás a commune alatt. A „Figaró“-ban valaki Jules Vallésnak rendeleteit közli a commune korából; a rendeletek az igazságügyminiszteriumban találtattak. Egyik rendelet így hangzik: „A nyelvtan az előitéletek legnagyobbika, a szerződések legostobábbika levén a commune rendeli, a mint következik: Noel és Chapsal ily című műve: „Francia nyelvtan“, a commune iskoláiban már nem adandó elő, miután a commune a polgároknak kívánja bizni a helyesírás szabadságát.“ (?) A második rendelet így hangzik: „Miután szükségessé vált, hogy az akadémiai szótár átvizsgáltassék, mivel az aristokratikus hangzású szokat tartalmaz, minők e szók: herceg, király, ur, eseléd, hintó, ujonczozás és mások, a commune rendeli a mint következik: egy bizottság fog kiküldetni, hogy jelölje a szokat, melyek onnét kiküszöbölendők.“ S ezen Vallés volt a közoktatási szak vezetője a commune alatt. — Figyelmeztetjük nagyböz meögzadainkat Jankó Vince helybeli gépgyárosunknak lapunk mai száma mellett szétküldött aratógép-próbát tárgyzó körlevelére.

KÖZGAZDASÁG.

(Vége.)

Törekvéseink egy része oda irányuljon, hogy gabna-félénkét az üszöggel való érintkezéstől telhetőleg megóvjuk, de miután ez nem mindig lehetséges; hasonlólag czélt érhetünk, ha a magsejteket csiraképességüktől fosztjuk meg. A mennyire lehet tiszta, teljes és tökéletes magot használunk a vetésre; de van eset, midőn kénytelenek vagyunk üszögös gabonát vetni. A szokásos mosás semmi vagy csekély eredményt szül; legajánlatosabb még régiebb magot vetni, ha több kell is belőle, legalább azon megayugvást adja, hogy az üszög valószínűleg elvesztette csiraképességét; leghatósabb, legnélkülönözhetlenebb óvszer azonban a páczolás, de ez is csak akkor, ha czélszerűen alkalmazzák.

A páczolásról sok szert ajánlottak, u. m. ganéjlevet, mésvizet, kénsavat és kékgáliczot, melyek közül az utóbbi legbiztosabbnak bizonyult be. A páczolásnak egyedül helyes módszerre a következő: Kádba vagy hordóba annyi vizet öntünk, hogy a beleeresztett gabonát mintegy négy hüvelyknyire meghaladja, s az edény felszínénél a viztükre mintegy féllábnyival alantabb legyen: azután minden öt mérőre egy font valódi kékgáliczot számítva, ezt finomra törjük, meleg vízben jól felolvasztjuk, és a kádba töltjük. A gabonát óvatosan megforgatva a gáliczos viz behatásának engedjük át, a forgatás többször ismétlendő. 12—14 órai áztatás teljesen elegendő. A szemhez tapadt üszög magsejtjeinek csiraképessége merőben meg lesz semmisítve, de a külsőleg nézve ép üszögös mag, azaz olyan, megsértetlen felső hámja alatt rejtje magában a fekete üszögport — nem bocsátja be sejtjeiben a gáliczoldatot. Miután azonban ezen szemek a viznől könnyebbek, a forgatás után csakhamar a víz színére kerülnek s ott uszálnak-honnan egyszerűen lefelezendők. Ez fejti meg egyrészt, miért tűnt fel a más módon eszközölt páczolás dacára is az üszög, mig történetesen a páczolatlanban talán nem is fordult elő; e körülmény egyeztetni össze a gyakorlat annyira elágazó hevesen védett nézeteit. Áztatás végeztével a gabona vékonyan kiterítendő és többszöri forgatás, gereblyezés által léghuzam segélyével száritandó. Sokan azért tartanak a páczolástól, mert beálló rossz időkor, a fel nem használható mag megromlásától félnek; ez azonban felesleges aggodalom, mert Kühn — mint a gróf Egloffstein-féle birtokok sok éven át igazgatója, — számos esetben 5—6 napig is kénytelen volt készletét hevertetni, és mindamellett, hogy a gyökcsira, sőt még a levélcira is kibujt, folytonos forgatás s gereblyézéssel a csiraképességét teljesen megővta.

Tudós tanárom különösen hangsúlyozta a páczolásnak következetes folytatását, sőt óhajtanónak vélte, hogy a kékgáliczozal áztatás, hatóságilag ép ugy kötelességévé tétessék a gazdának, mint a hernyószerzés. Hogy ezután a buzán kívül rozsunkat is páczolni kellend-e? még bevarandó; addig is szolgáljanak e sorok az üszög természetének, fellépésének és meggátolásának némi ismertetésül; miért is ajánljuk e fontos ügyet minden gyakorló gazda szives figyelmébe.

Gamauf Vilmos.

— Kimutatás a magyar keleti vasut üzleti bevételének Nagyvárad-kolozsvári részvonal, 20 mértföld. Utasok szána 1871. január 1-től május 31-ig 68,187, június hóban 17,164, összesen: 85,351. Podgyász gyors és teherárak vámmázása: jan.—máj. 31-ig 722,209, jun. hóban 278,280, összesen: 1,000,489. Bevétel: személyekért jan.—máj. 31-ig 85,159 frt 9 kr, jun. hóban 23,099 frt 71 kr, összesen 108,258 frt 80 kr. Podgyász és gyors-szállítmányokért: jan.—máj. 31-ig 7,656 frt 22 kr, jun. hóban 1,930 frt 24 kr, összesen: 9,586 frt 46 kr. Teherárakért: jan.—máj. 31-ig 162,524 frt 54 kr, jun. hóban 62,047 frt 8 kr, összesen: 224,571 frt 62 kr. Pesten, 1871. július 5-én. A főigazgatóság.

— Kimutatás. A tordai kisegítő pénztáregyle forgalmáról június havában 1871. Bevétel: pénztári maradék május hóról 1564 frt 31 kr, havi rendes és rendkívüli betételek 1436 frt 37 kr, könyvdíj 30 frt — kr, kamat, provisio és váltódíj 1033 frt 04 kr, bélyegdíj 47 frt 50 kr, 152 tagtól visszafizetett kölcsön 47902 frt — kr, összes bevétel 64939 frt 22 kr. Kiadások: 193 váltó mellett kölcsön 48582 frt — kr, kezelési kiadás 567 frt 49 kr, bélyegre 47 frt 50 kr, tökevisszafizetés 13639 frt 75 kr, pénztári maradék 2102 frt 48 kr, összes kiadás 64939 frt 22 kr. Wolff Gábor igazgató, Szentpéteri Antal pénztárnok, Májai István jegyző.

— A marosludasi kisegítő pénztáregylet június havi folyamának kimutatása. Bevétel: részvényből 362 frt 32 kr, betétből 3260 frt — kr, kamatokból 73 frt 20 kr, kezeléért 60 frt — kr, összes bevétel 3755 frt 52 kr. Kiadások: kamatra 3437 frt — kr, irodai költség 63 frt 36 kr, összes kiadás 3500 frt 36 kr, énkészlet 255 frt 16 kr. M.-Ludas. június 30 1871. Hancz Pál helyettes igazgató. Nyerges József pénztárnok, Kazatsai Antal könyvvezető.

Gabona ár Kolozsvártt július 10-én 1871.

(Alsó a. mérő, középar.)

Tisztabúza 6 frt. 58 kr. Elegybúza 4 frt. 80 kr. Rozs 4 frt. 56 kr. Arpa — frt. — kr. Zab 2 frt. 46 kr. Törökabúza 4 frt 50 kr. Pityóka 3 frt. 20 kr. Marhabús fontja 22 kr.

Távíratí tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Jul. 10-én 5%. Metalliques 100 frt 59.25. Kamat —. 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 68.95. 1860. Kölcsön 100.75. Bankrészvény 770. Hitelintézetí részvény 200. frt. 284.50. London 10 ft. st. 100 frt. 23 1/2. kr. 123.80. Ezüst 121.25. Cs. kir. arany 5.83. Napoleondor 9.86.

Urbéri kötvények: Magyarországi 80.—. Temesi 77.75 Erdélyi 76.50. Horváthországi 86.—.

Felelős szerkesztő Szász Béla.

HIVATALOS.

1833—1871. utl.

(245)

(1—1)

A császári és királyi magyarországi külügyminisztérium folyó évi június 16-án 6269. sz. a. kelt értesítése szerint, az algieri francia főkörmányzóság az ott fennálló s az ország közbiztonságát veszélyeztető viszonyok közt, az idegenek iránti rendőri szabályok szigorú kezelését látta szükségesnek életbe léptetni.

E célból az algieri polgári főkörmányzó folyó évi Ápril 26-án kelt rendelete által az idegenek közlekedésének ellenőrzésére következő szabályok állapítottak meg.

1. Az algieri kikötőkben minden idegentől a partra szállás megtagadható, ki rendes utlevéllel ellátva nincs.

2. Minden idegen valamely algieri kikötőbe érkezésekor köteles, saját honosságát Consula védelme alá helyezni az által, hogy magát a Consuli irodában bejelentí s bejegyezteti, s a Consulat által maga részére bejegyzési bizonylatot állít tat ki.

3. Minden személy Algierbe lépés alkalmával valamely rendes keresetmódot és az önfentartására szükséges eszközök birtoklását kimutatni tartozik.

E végből minden érkező köteles magát, a helyi hatóságnál jelenteni, mely részére eszközölt igazolás után tartozkodási jegyet (carte desurété) szolgáltatand ki. Külföldiek részére ezen tartozkodási jegy csak a fentérintett saját honosságbeli consulatustól nyert bejegyzési bizonylat alapján fog kiszolgáltatni.

4. Minden Algierban honossággal nem bíró egyén, ki rendes kereseti módot és a szükséges önfentartási eszközöket kimutatni nem képes, kiutasítatik; s hazájába illetőleg utolsó ősmert—Algieron kívül fekvő — tartozkodási helyére tolon-ezoztatik.

Miről az utazó közönség a főméltóságu magy. kir. Belügyminisztériumnak mult hó 28-ról 1485 sz. a. kelt rendelete folytán ezenel értesítették, és egyszersmind arra is figyelmeztetik, hogy a francia új szabályzat szerint az utazók Franciaországra szóló utleveleiket valamely francia követség vagy consulatnál láttamoztatni tartoznak. Kolozsvárt, Jnius 7-én 1871.

Királyi biztos ur ő nagyméltósága helyett:

Gebbel, osztálytanácsos.

1834. 1871. utl.

(246)

(1—1)

Az Algierba utazó idegenekre nézve az ottani francia főkörmányzóság a mai- napon 1833 utl. sz. a. kelt birdeiményben is röviden jelzett azon új rendszabályt lép- tette életbe, miszerint ezentul minden utazónak, legyen az francia vagy idegen alatt- való, a francia határra léptekor szabályszerű utlevéllel ellátva s ez utobbinak azonfe- lül valamely francia követség vagy francia consulat által láttamozva kell lennie.

Az idegen alattvalóknak Francia országra szóló utleveleik láttamozásáért (visa) a francia követségek s consulatok tiz (10) frankot fognak illeték czimén beszédni. mire nézve azonban következő könnyebbítéseknek adatott hely:

1. Telyesen vagyontalan személyek részére a láttamozás díjtalanul teljesítettik.

2. Munkakönyvek láttamozásáért a fentebbi illetékek csak egy negyede fizetendő.

3. Oly személyekre nézve, kik habár telyesen vagyontalanoknak nem tekinthetők, s a fentebbi illetéket megfizetni képesek még sem voluának, a fizetendő láttamozási díj az érintett rendes illetéksszeg felére, sőt egy negyed részére is leszállítható.

Ezen új rendszabály folytán a francia főkörmányzó 1866 évben kötött azon egyezmény, mely szerint a láttamozási díj kölcsönösen megszüntetve lön, hatályon ki- vül helyeztetett.

Ennek következtében a cs. és kir. közöe külügyminisztérium részéről az összes osztrák magyar követségek és consulatok utasítottak, hogy viszonyosság fejében mind azon francia alattvalóknak, kik az iránt lépéseket tennének, az osztrák-magyar álla mokba való utazás esetén utleveleiket láttamozzák, melyért a díj hasonlóan 10 (tiz) frankra vagy 4 (négy) forintra o. é. ezüstben határozottat.

Munkakönyvek láttamozásáért szintén csak 2½ frank vagy 1 frt o. é. ezüstben fog szedetni, s egyúttal a cs. és kir. képviselői hatóságok felhatalmaztatnak, hogy ugyan- azon módon, mint az a francia irodákra nézve előírva van, kevésbbé vagyonos sz- mélyek részére a láttamozási díjat — körülményekhez képest — felében, negyedrézben vagy éppen telyesen elen gedhessék.

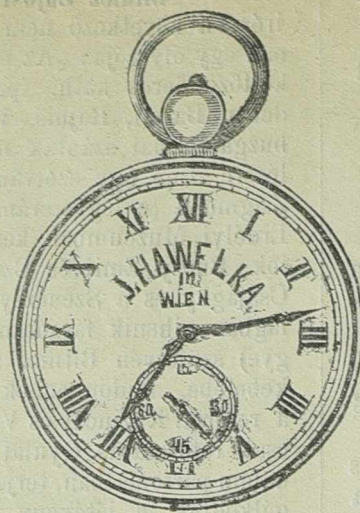
Egyúttal azonban különösen figyelmeztettek a cs. és kir. követségek és consulatok, hogy az egyáltalában megszüntetett utlevél-vizsgálás az osztrák magyarbirodalmak ha- tárain újra életbe nem léptetettik.

Miről az utazó közönség a főméltóságu m. kir. belügyminisztériumnak folyó évi június hó 28-ról 1499 sz. a. kelt rendelete folytán ezenel értesítették.

Kolozsvárt, július 7-én 1871

Kir. biztos ur ő nagyméltósága helyett:

Gebbel, osztálytanácsos.

Hihetetlen mégis igaz,

hogy az alábbi jegyzett

jól regulált saját gyártmányu

császári királyi

(148)

(11—12)

fémjelző hivataltól megpróbált

ÓRÁK

három évi jótállás mellett.

Csak 1 frt 50 kr., vagy 2 frt. egy valódi párisi bronz-óra, egy évi jótállással.
Csak 9 frt. egy valódi angol ezüst henger-óra, kristályüveggel, másodpercz mutatóval és egy finom talmi-arany lánczsal, medaillonnal és jótállási okmányokkal.

Csak 12 frt. egy ezüst hengeróra, valódi aranykarikával szökentyűjén, erős kristály üveggel és lánczal, talmi-arany medaillonnal és jótállási okmányokkal.

Csak 15 vagy 20 frt. egy valódi angol ezüst horgonyóra, kettős fedéllel, finom mészszékekkel, va- lódi talmi-arany lánczsal és jótállási okmányokkal.

Csak 13 frt. egy valódi angol ezüst és tizben aranyozott chronometer óra lánczostól, talmi-arany medaillonnostól börtökkel és jótállási okmányokkal.

Csak 14 frt. ugyanaz, de hasonlóhatlanul finomabb, keleti útmutatóval.

Csak 14 vagy 17 frt. egy valódi angol Prince of Wales remontoire óra, a legerősebb alkatu, kristályüveggel, valódi kintő talmi-arany nickellel; ez órák mások fölött avar tinnnek ki, hogy kulcs nélkül húzhatók föl, s minden vevő talmi- a y lán- zat, medaillont és jótállási okmányt nyer ingyen.

Csak 13 frt. egy valódi, angol kintő talmi-arany hengeróra, legújabb divatu, kettős kristályüve- gekkel, melyben a gépezet zártúvegen át látható, talmi-arany lánczsal, medaillonnal és jót- állási okmányokkal.

Csak 13 frt. egy talmi arany óra, kettős fedélzettel, Suvonette, szökentyűs, kristályüveges, nickel- gépezettel, egy valódi talmi-arany lánczsal, medaillonnal, börtök és jótállási okmányokkal.

Csak 14 vagy 17 frt. egy egészen kicsi női óra, valódi ezüstből és valódi aranyozással, valódi talmi-arany nyakláncz és jótállási okmányokkal.

Csak 18 frt. egy valódi angol, finom tizben aranyozott ezüst chronometer óra, kettős fedélzettel, finom zománczozott, egy finom valódi talmi-arany lánczsal, medaillonnal és jótállási okmányokkal.

Csak 18 vagy 20 frt. a legfinomabb ezüst angol horgonyóra, 15 rubinnal, legfinomabb talmi-arany lánczsal, medaillonnal, börtök és jótállási okmányokkal.

Csak 20 frt. egy ezüst remontoir-óra, kulcs nélkül húzható, talmi-arany lánczsal és jótállási okmányokkal.

Csak 23, 25, 27 frt. arany női-óra, láncz, medaillonnal és jótállási okmányokkal. Továbbá: 45—65 frt. brilliántokkal.

Talmi-arany lánczok 1 frt., 1. 20, 1. 50, 1. 80, 2, 3, 4, 5, 7. Hoszszu nyaklánc- czok 1 frt 50 kr. 2. 50, 3. 4. 5. 6. 8.

Sajátgyártmányu inga-órák,

naponta fölhuzandók 10. 11 és 12 frt.— Hetenként fölhuzandók 16. 17. 18. 19 és 20 frt.— Ördn- ként és félóránként ütő-órák, hetenként fölhuzandók 25—30 frt. a legnagyobbak.

Repetir-órák, negyed- és óra-ütők 40 frt. fölfele.

A legújabb sajátgyártmány.

Ingaórák, két- vagy több zenedarabbal, minden órában egyet játszva.

Zenegépek, két darabot játszva 18—20 frt.ig, három darabot 25—28 frt.ig.

Minden óra első minőségű, s nem fölcserélendő hamisítványossal.

Az ősszeg beküldése, vagy utánvét mellett minden megrendelés 24 óra alatt pontosan teljesítettik.

Nem szabályozott órák 2 frttal olcsóbbak.— Árjegyzékek ingyen.

Órák, órákereskedők 4000—5000 órából álló raktárt találnak bámulatos olcsó áron.

Csak Angliában és Svájcban töltött többévi tartozkodás és a nagy forgalom teszi lehe- tővé, az órákat olcsón árulnom.

Havelka József, óragyáros Bécsben,

Leopoldstadt, grosse Pfarrgasse N. 6.

A ndlam vásárolt órákért 3 évig állók jót, azon esetben ha e 3 év alatt a rugó eltörik, vagy valami törtenik, kötelezem magam azt ingyen kijavítani.

Főraktár: Bécsben, Leopoldstadt, grosse Pfarrgasse Nro. 6,

Fiókház: Florisdorf, Hauptstrasse.

(231)

(4—8)

Haszonbér.

Alsó-fehérmegye **Verecs-egyháza** községében, a károlyfehérvári vasút állomástól három, Nagy-Szeben városától négy és Balázsfalvától egy óra távolságra; egy

700 holdat tevő tagosított birtok terjedel- mes lak- és gazdasági épületekkel f. év november-hó 1. napjától 6 esztendőre ha- szonbérbe adandó. A feltételek iránt érte- kezhetni tulajdonos **SEETHAL FE- RENCZ**ezel Sepsi Szent-Iványban Há- romszéken.

A hazai- és kül-irodalom legújabb termékei folyvást kaphatók és szívesen küldetnek házhoz megtekintés végett.

Ajándékoknak alkalmas
dizsművek, gyémánt-kiadások és ifjusági iratok.

Olajnyomatu képek
diszes keretben
5 forinttól feljebb.

STEIN JÁNOS
könyv-, mű-, és hangjegy-
kereskedése
Kolozsvárt.

(206)

(5—*)

Térképek, földgömbök,
atlaszok és utazási kézi-könyvek.

Legújabb hangjegyek
különbéle hangszerekre.

Legdúsabb raktára kötött és kötetlen könyveknek
a tudomány minden ágából és minden nyelven.

Nyomatott az ev. ref főtanoda betűivel kiadó-tulajdonos Stein Jánosnál.

Melléklet: Jankó Vincze fölhívása az aratógép-próbára.

(224)

(6—*)

Egy irni és olvasni tudó,
értelmes, józanéletű s hely- ismerettel bíró egyén, mint kihordó, alkalmazást nyerhet e lap kiadója Stein János- nál. Olyan, ki a német nyelvben is jártas, előnyben részesül.

(243)

(2—3)

Eladó birtok!!!

Hunyadmegyében, Déva várossá- ban lévő belső-telek, hozzátartozóival, ugyancsak Hunyadmegyében az ajtoni részirtok örök áron eladók. Értekez- hetni Gyéresen gr. Teleky Gusztáv urnál.

(241)

(3—3)

Brétfübe a kolozsvári indóház felett egy 6 fertályból álló, a legnemesebb fajakkal ellátott

szőlő és gyümölcsös

szabad kézből **eladó.** Értekezhetni hiduteza Nemessányi András tulajdonossal N. 307 sz. alatt.